

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
IMSP SPITALUL CLINIC DE PSIHIATRIE

ORDIN

Nr. 120

din „24” septembrie 2026

Cu privire la aprobarea Codului de etică și deontologie
al angajatului IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie

În corespundere cu prevederile Legii nr. 264/2005 cu privire la exercitarea profesiei de medic și în baza Codului deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 192/2017 cu privire la aprobarea Codului deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului și în temeiul Regulamentului de organizare și funcționare a IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății nr.517 din 12.06.2023,

ORDON:

1. Se aprobă Codul de etică și deontologie al angajatului IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, cu anexa nr.1, și prevederile acestuia vor fi implementate în instituția psihiatrică.
2. Conducătorii tuturor subdiviziunilor:
 - 2.1. vor aduce la cunoștință personalului din subordine prevederile “Codului de etică și deontologie al angajatului”, contrasemnătură;
 - 2.2. vor implementa în activitate normele Codului menționat, luând măsuri în scopul respectării normelor de etică și deontologie profesională de către personalul din subordine și menținerii unui climat moral-psihologic favorabil și de integritate instituțională adecvat.
3. Din momentul semnării prezentului ordin se abrogă ordinul nr. 35 din 16.03.2017 cu privire la aprobarea Codului deontologic al lucrătorului medical din IMSP SCP și ordinul 90 din 09.06.2025 cu privire la aprobarea Codului de etică și conduit al anajaților IMSP SCP.
4. Controlul asupra executării prevederilor prezentului ordin mi-l asum.

Director interimar

Andrei EȘANU

Întocmit: Ghenadie Zaporojan
Avizat, jurist: Vasile Boaghe

Anexa nr.1 la Ordinul nr. 120 din 04 septembrie 2026

CODUL DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE AL ANGAJATULUI

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

1. **Codul de etică și deontologie al angajatului** IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie (în continuare Cod) reglementează comportamentul profesional și moral al angajaților instituției.
2. Prezentul Cod este aprobat în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.192/2017 și are drept scop protejarea demnității pacientului, promovarea încrederii în profesiile medicale și farmaceutice, precum și asigurarea unei conduite profesionale și responsabile.
3. Obiectivele implementării prezentului Cod sunt:
 - a) ocrotirea drepturilor pacienților;
 - b) respectarea obligațiilor profesionale;
 - c) conștientizarea unui comportament corespunzător de către întreg personalul implicat în furnizarea serviciilor de sănătate;
4. Necesitatea instituirii unor standarde unice de conduită pentru angajații IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie rezidă în asigurarea desfășurării optime a activității instituției, prevenirea și combaterea fenomenelor de corupție, crearea unui mediu intern bazat pe încredere, siguranță și respect reciproc între angajați, precum și în relațiile cu beneficiarii serviciilor de sănătate și cu alte părți interesate.
5. Prezentul Cod **se aplică tuturor angajaților IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie**, indiferent de funcția deținută, domeniul de activitate sau tipul raportului de muncă.

Capitolul II

PRINCIPIILE DE CONDUITĂ ÎN ACTIVITATE A ANGAJATULUI

6. Angajații IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie trebuie să fie model de comportament etico - profesional.
7. În exercitarea profesiei, angajații instituției se ghidează de următoarele principii:
 - a) Legalitate** - respectarea Constituției, legislației și tratatelor internaționale aplicabile;
 - b) Umanism** - protejarea persoanei ca valoare supremă și garantarea drepturilor acesteia;
 - c) Egalitate și nediscriminare** - tratament egal tuturor persoanelor, fără discriminare;
 - d) Imparțialitate** - atitudine obiectivă și neutră, lipsită de interese personale;
 - e) Profesionalism** - exercitarea atribuțiilor cu competență, responsabilitate și corectitudine; interdicția oricăror fapte care compromit profesia;
 - f) Independență profesională** - libertatea de decizie în limitele legii și standardelor profesionale;
 - g) Onestitate** - exercitarea atribuțiilor cu corectitudine și sinceritate;
 - h) Integritate** - conduită morală și profesională ireproșabilă, fără abuzuri sau influențe nelegitime;
 - i) Respect și acceptare** - toleranță, înțelegere și respect față de pacienți și terți, inclusiv post-mortem;
 - j) Responsabilitate și sollicitudine** - asumarea deciziilor, prioritatea calității actului medical, formare profesională continuă și cooperare colegială;
 - k) Încredere** - comportament și profesionalism care inspiră siguranță pacienților;
 - l) Confidențialitate** - protejarea informațiilor obținute în exercitarea atribuțiilor, cu excepțiile legale;

- m) **Loialitate** - bună-credință față de instituție, pacienți și terți;
- n) **Intoleranța față de corupție** - prevenirea, raportarea și combaterea oricăror fapte de corupție;
- o) **Prioritatea interesului public** - prevalența interesului public asupra celui personal;
- p) **Prezumția de nevinovăție** - respectarea drepturilor fundamentale ale persoanei;
- q) **Toleranță zero față de tortură și tratamente inumane** - interzicerea absolută a oricăror acte de tortură, pedepse sau tratamente degradante.

Capitolul III

VALORILE MORALE ȘI PROFESIONALE

8. Angajatul ocrotește și promovează următoarele valori morale și profesionale:

8.1. Valori morale:

- a) **Integritate** - respectarea adevărului și a principiilor morale în orice situație, refuzul oricărei forme de corupție, fraudă sau favoritism.
- b) **Respect față de semenii** - tratarea tuturor colegilor, pacienților, vizitatorilor și terților cu demnitate, politețe și considerație, acceptarea diversității de opinii, culturi, convingeri religioase și etnice.
- c) **Confidențialitate** - păstrarea discreției privind datele personale, medicale sau instituționale la care are acces, respectarea regulilor privind protecția informațiilor sensibile.
- d) **Responsabilitate morală** - asumarea propriilor acțiuni și decizii, respectarea regulilor de conduită profesională și etică instituțională.
- e) **Loialitate** - sprijinirea misiunii și viziunii instituției, evitarea conflictelor de interese și a comportamentului ce poate prejudicia imaginea instituției.

8.2. Valori profesionale:

- a) **Profesionalism** - respectarea normelor, procedurilor și standardelor în exercitarea funcției,
- b) **Competență și eficiență** - cunoașterea temeinică a atribuțiilor și îndeplinirea lor cu promptitudine și rigoare.
- c) **Colaborare și comunicare eficientă** - colaborare armonioasă cu echipa, promovarea unei comunicări clare, constructive și respectuoase.
- d) **Disciplină și punctualitate** - respectarea programului, termenelor și sarcinilor de serviciu, exercitarea activității într-un mod organizat și riguros;
- e) **Orientare către pacient** - indiferent dacă oferă servicii medicale direct sau este implicat indirect la prestarea acestora, activitatea angajatului este orientată către calitatea îngrijirii pacientului, susținerea unui mediu sigur, curat, funcțional și prietenos pentru pacienți și aparținători.

Capitolul IV

NORME DE COMUNICARE

- 9. Angajatul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie trebuie să posede și să își dezvolte cultura comunicării, utilizând un limbaj clar și fluent.
- 10. Este interzis să folosească în comunicarea cu pacienții, aparținătorii, vizitatorii și colegii de serviciu expresii indecente, vulgare, discriminatorii și disprețuitoare.

11. În comunicarea cu pacienții, aparținătorii vizitatorii și colegii de serviciu respectă următoarele cerințe:

- a) inițiază comunicarea cu salutul, indicînd numele, funcția;
- b) expune clar și argumentat cerințele și concluziile;
- c) ascultă explicațiile și întrebările persoanei fără a o întrerupe, demonstrînd bunăvoință și respect;
- d) solicită, la necesitate, într-o manieră politicoasă, prezentarea unor informații suplimentare;
- e) încheie comunicarea mulțumind persoanelor pentru cooperare.

12. **Comunicarea cu mass-media** este asigurată de către angajatul abilitat cu acest drept. Angajatul desemnat oficial să participe la activități sau dezbateri publice trebuie să respecte limitele mandatului de reprezentare. În cazul în care nu este desemnat în acest sens, acesta poate participa la activități sau dezbateri publice, avînd obligația de a face cunoscut faptul că opinia exprimată nu reprezintă punctul de vedere oficial al instituției în care activează.

Capitolul V

NORME GENERALE DE CONDUITĂ ALE ANGAJATULUI

13. Angajații sînt obligați să fie sobri, să se prezinte la serviciu într-o ținută vestimentară decentă, fără a afișa opulență, aspect provocator sau neîngrijit.

Normele de conduită intercolegială ale angajatului:

- a) Relațiile intercolegiale se bazează pe **respect, bună-credință** și comportament exemplar;
- b) Angajatul respectă onoarea, reputația și demnitatea colegilor, **fiind interzise expresiile jignitoare**, afirmațiile defăimătoare, divulgarea aspectelor private și sesizările calomnioase.
- c) **Confidențialitatea** informațiilor obținute în exercitarea funcției este obligatorie, cu excepțiile prevăzute de lege.
- d) Sunt interzise comunicările private menite să influențeze exercitarea atribuțiilor profesionale.

14. Normele privind conduita în cadrul relațiilor internaționale:

- a) Angajatul care reprezintă instituția în cadrul organizațiilor, instituțiilor sau evenimentelor internaționale are obligația de a manifesta o conduită care să nu prejudicieze imaginea țării și a IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie
- b) Angajatul aflat în deplasare de serviciu respectă regulile de protocol și legislația statului gazdă.
- c) În relațiile cu reprezentanții altor state, angajatului îi este interzis să exprime opinii personale privind aspecte naționale sau dispute internaționale.

15. Normele de conduită privind utilizarea resurselor publice:

- a) Angajatul este obligat să asigure protecția proprietății publice și să evite orice prejudiciere a acesteia;
- b) Angajatul este obligat să folosească timpul de lucru, precum și bunurile ce aparțin instituției, numai în scopul desfășurării activităților aferente funcției deținute;
- c) Angajatul trebuie să asigure, potrivit atribuțiilor ce îi revin, folosirea eficientă și conform destinației a banilor publici;

Angajatului **îi este interzis să utilizeze bunurile instituției** pentru a desfășura activități interzise de lege sau în interes personal.

16. Angajatului IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie îi este interzis:

- a) să dezvaluie informații care nu au caracter public, în alte condiții decât cele prevăzute de lege;

- b) să facă aprecieri neautorizate în legătură cu litigiile aflate în curs de soluționare și în care IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie are calitate de parte;
 - c) să divulge datele sau informațiile la care au avut acces altfel decât în condițiile legii;
 - d) să acorde asistența sau consultanță persoanelor fizice sau juridice, în vederea promovării de acțiuni juridice ori de altă natură împotriva IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie și în legătură cu activitatea acesteia;
 - e) să formuleze în mod public, fără temeii, acuze, reclamații, calomnii colegilor, șefilor și subordonaților ierarhici;
 - f) să permită folosirea funcțiilor pe care le îndeplinesc în scop de reclamă comercială, publicitate sau propaganda de orice fel sau dobândirea de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite, pentru sine sau pentru alte persoane;
 - g) să se implice în orice activitate sau manifestare care ar prejudicia imaginea și ar știrbi prestigiul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie sau demnitatea funcției sale.
17. Dezvăluirea informațiilor care nu au caracter public sau reamiterea documentelor care conțin asemenea informații, la solicitarea oricăror persoane juridice sau fizice, este permisă numai în condițiile prevăzute de legislația în vigoare și potrivit competențelor instituționale stabilite.

Capitolul VI

NORMELE DE CONDUITĂ SPECIFICE LUCRĂTORULUI MEDICAL ȘI FARMACISTULUI

Secțiunea 1. AUTORITATE PROFESIONALĂ ȘI PRESTIGIUL LUCRĂTORULUI MEDICAL ȘI FARMACISTULUI. ÎNCREDEREA PACIENTULUI.

- 18. Autoritatea lucrătorului medical și a farmacistului reprezintă un capital moral personal și depinde de pregătirea profesională a acestuia și presupune un anumit prestigiu, reputație și faimă a persoanei respective.
- 19. Fiecare membru al comunității medicale și farmaceutice are obligația de a reacționa și a raporta autorităților ierarhic superioare cazurile care ar putea afecta imaginea și autoritatea profesională, ar avea impact negativ asupra prestigiului profesiei de medic și farmacist, ar afecta reputația IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie sesizate în cadrul activității profesionale.
- 20. Lucrătorul medical și farmacistul trebuie să **participe nemijlocit la crearea și protejarea imaginii pozitive a profesiei și a IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie**, pe care o reprezintă.
- 21. Lucrătorul medical și farmacistul pot veni cu un mesaj public oficial din partea instituției doar la împuternicirea primită din partea conducerii. Orice informație oferită, fie pacientului, fie reprezentanților mass-media, trebuie să țină doar de competența lui profesională.
- 22. Încrederea pacientului reprezintă un indicator al calității serviciului medical.

Secțiunea 2. PERFECTIONAREA ȘI FOLOSIREA CUNOȘTINȚELOR PROFESIONALE. AUTOINSTRUIREA MEDICALĂ CONTINUĂ.

- 23. Lucrătorul medical și farmacistul trebuie să își dezvolte și să își perfecționeze continuu cunoștințele și abilitățile profesionale, pe parcursul întregii activități, să sporească autoritatea și prestigiul profesiei medicale, pentru a merita stima și încrederea pacienților și a colegilor.

24. Autoinstruirea este o responsabilitate importantă și permanentă a membrilor comunității medicale și farmaceutice.
25. Recomandările și prescripțiile clinice trebuie să se bazeze pe **dovezi științifice**.
26. Lucrătorul medical sau farmacistul poate folosi numai calificarea la care are dreptul conform pregătirii profesionale, cu excepția cazurilor de urgență vitală.
27. Dacă lucrătorul medical sau farmacistul consideră că nu are suficiente cunoștințe sau experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, el este obligat să solicite un consult cu alți specialiști sau să trimită bolnavul la aceștia.

Secțiunea 3. INTEGRITATEA LUCRĂTORULUI MEDICAL ȘI FARMACISTULUI

28. Lucrătorul medical și farmacistul nu trebuie să se folosească de funcție sau de alte circumstanțe pentru a-și spori numărul de pacienți.
29. Lucrătorul medical și farmacistul au obligația să evite implicarea în acte de corupție sau mituire. Aceștia nu vor emite certificate sau alte documente medicale care să aducă lor personal sau pacientului un avantaj material nejustificat sau ilicit.
30. Este interzisă înțelegerea dintre doi sau mai mulți lucrători medicali, dintre lucrătorii medicali și farmaciști sau dintre lucrătorii medicali sau farmaciști și personalul auxiliar, angajat în unitatea medicală sau farmaceutică, în vederea obținerii unor avantaje materiale. Lucrătorului medical i se interzice prescrierea medicamentelor în favoarea unor companii farmaceutice, în scopul obținerii unor profituri personale sau instituționale, precum și prepararea, eliberarea, distribuirea și comercializarea produselor farmaceutice și parafarmaceutice.
31. Lucrătorul medical și farmacistul nu pot, sub niciun motiv, să condiționeze diagnosticarea și tratamentul pacientului, solicitând de la acesta, de la tutore sau rudele sale bani, cadouri, servicii și alte avantaje.
32. Lucrătorul medical și farmacistul au obligația să protejeze **confidențialitatea** informațiilor referitoare la pacienți, obținute în cadrul activității profesionale.
33. Lucrătorul medical și farmacistul nu pot propune sau aplica pacientului remedii sau procedee empirice sau insuficient demonstrate ca fiind benefice sau lipsite de riscuri.
34. Se interzice utilizarea metodelor de diagnostic sau tratament fără suport științific sau neacceptate de comunitatea medicală și care prezintă riscuri pentru pacienți.
35. Se interzice practicarea oricăror forme de înșelăciune.
36. În cazurile în care lucrătorul medical sau farmacistul acționează la cererea unui organ de drept în baza unui act procedural, acesta trebuie să se asigure că pacientul cunoaște situația reală. Lucrătorul medical sau farmacistul trebuie să se prezinte pacientului și să-i explice scopul investigațiilor sau tratamentului aplicat.
37. Lucrătorul medical și farmacistul vor refuza să efectueze vreo procedură care poate aduce prejudicii pacientului.
38. Se interzice orice colaborare sau sprijin al persoanelor care practică ilegal profesiunea de medic sau farmacist. Lucrătorul medical și farmacistul au obligația să informeze organele de drept competente despre existența unor astfel de situații.

Secțiunea 4. NORMELE DE CONDUITĂ ÎN RAPORT CU PACIENTUL

4.1. NORMELE DE CONDUITĂ ÎN ACTIVITATEA MEDICALĂ ȘI FARMACEUTICĂ

39. Profesia de medic și farmacist este incompatibilă cu **duritatea, apatia, ignoranța, indiferența, aroganța, nerăbdarea, corupția, discriminarea, stigmatizarea**, care afectează și

discreditează atât autoritatea unui lucrător medical ori farmacist în parte, cât și a colectivului profesional din cadrul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, a medicinei în ansamblu.

40. Lucrătorul medical și farmacistul nu pot fi implicați în realizarea unor acte degradante pentru ființa umană.

41. Din momentul în care au răspunsul unei solicitări, lucrătorul medical și farmacistul sunt obligați moral să asigure bolnavului îngrijiri calificate, inclusiv prin trimiterea pacientului la o unitate medicală sau la un specialist cu competențe superioare.

42. Lucrătorul medical și farmacistul nu pot fi obligați să-și exercite profesia în condiții ce ar putea compromite calitatea îngrijirilor medicale și a actelor profesionale, cu excepția urgențelor medico-chirurgicale vitale.

43. Lucrătorul medical și farmacistul au obligația morală să aducă la cunoștința organelor competente orice situație care ar putea prezenta pericol pentru sănătatea publică.

44. Lucrătorul medical și farmacistul trebuie să respecte dreptul pacientului la libera alegere a persoanelor implicate în actul medical.

45. Lucrătorul medical și farmacistul solicitați să acorde asistență medicală sau farmaceutică unei persoane private de libertate, inclusiv unui deținut, nu pot să provoace, direct sau indirect, sau să favorizeze atingerea integrității fizice sau psihice a deținutului, inclusiv a demnității acestuia. Dacă lucrătorul medical sau farmacistul va observa că persoana în detenție necesită îngrijiri medicale, una dintre obligatiile morale și profesionale medicale va fi intervenția în sprijinul și protejarea persoanei deținute, prin acordarea serviciilor de asistență medicală sau farmaceutică.

4.2. NORMELE DE CONDUITĂ ÎN RAPORT CU PACIENTUL

46. Lucrătorul medical și farmacistul trebuie să ofere pacientului, la cererea acestuia, informații depline și inteligibile despre starea sănătății sale, despre etapele tratamentului, riscurile și rezultatele scontate.

47. În cazul în care sunt întocmite documente medicale, persoana la care se referă documentul emis trebuie informată cu privire la conținutul acestuia.

48. Maniera de prezentare a informației trebuie să inspire optimism, speranță și încredere, fără a omite importanța factorului psihic.

49. Lucrătorul medical și farmacistul trebuie să respecte dreptul de decizie al pacientului, fără a-i impune convingerile personale și fără a exercita presiuni psihice asupra acestuia.

50. Cu cât actul medical preconizat este mai complex și mai riscant cu atât informarea pacientului cu privire la riscurile și alternativele posibile trebuie să fie mai amplă.

51. Prognosticul va fi comunicat familiei doar cu consimțământul pacientului.

52. Prognosticul grav va fi adus la cunoștința pacientului cu prudență, compasiune și tact, oferind pacientului suport psihoemoțional și speranță, iar în caz de necesitate, referire la consiliere psihologică.

53. Prognosticul real nu se va divulga în cazul în care pacientul declară că nu dorește să afle adevărul. În asemenea caz, pot fi informați unii membri ai familiei pacientului, conform indicațiilor acestuia.

4.3. CONSIMȚĂMÂNTUL ȘI ACORDUL INFORMAT AL PACIENTULUI

54. Consimțământul pacientului este exprimat în condițiile legii.

55. Consimțământul se consideră implicit în cazurile în care pacientul se prezintă personal pentru a beneficia de consultația medicală sau este solicitată o consultare medicală la domiciliu.

56. Consimțământul va fi acceptat doar după informarea deplină a pacientului cu privire la diagnostic, prognostic, alternativele terapeutice, riscurile și avantajele acestora.

57. Lucrătorul medical trebuie să se asigure că refuzul pacientului nu este condiționat de un moment de afect sau de suprasolicitare psihică. În cazurile menționate, cu acordul pacientului, lucrătorul medical poate apela la ajutorul rudelor sau al persoanelor apropiate, care pot să ofere suport la luarea deciziei de către pacient. În lipsa acestora, lucrătorul medical va oferi suport pacientului în luarea deciziei în conformitate cu datoria profesională, obiectivul primordial fiind viața, sănătatea și beneficiul pacientului.

58. Consimțământul pacientului poate fi acceptat în formă verbală sau în formă scrisă și se perfectează prin înscrierea în documentația medicală a acestuia, cu semnarea obligatorie de către pacient sau reprezentantul său legal (ruda apropiată) și medicul curant sau personalul medical, unde vor fi indicate explicit denumirea și condițiile actului medical preconizat, precum și riscurile posibile.

59. În situațiile de urgență, când viața pacientului este pusă în pericol, iar acesta nu își poate exprima voința și rudele sau reprezentanții săi legali nu pot fi contactați, consimțământul va fi considerat implicit, iar lucrătorul medical va face tot posibilul pentru a salva viața pacientului, urmând ca acesta să fie informat ulterior despre amploarea actului medical efectuat.

60. În situația pacienților minori sau a persoanelor cu capacitate limitată de exercițiu, consimțământul va fi exprimat de tutore, reprezentanți legali sau alte persoane desemnate.

61. În cazul în care motivul incertitudinilor depășește competența profesională și are aspect social, sau alt aspect non-medical, se recomandă consultarea Comitetului de bioetică și deontologie din cadrul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, care se vor pronunța în acest sens, prin emiterea recomandărilor respective.

4.4. CONFIDENȚIALITATEA ȘI SECRETUL PROFESIONAL

62. Confidențialitatea este dreptul pacientului ca informația referitoare la starea sănătății sale fizice și psihice, aspectele intime ale vieții personale să nu fie divulgate unor persoane terțe, în condițiile Legii privind protecția datelor cu caracter personal, precum și Legii nr.263/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului.

63. Lucrătorul medical și farmacistul au datoria de a proteja confidențialitatea informațiilor referitoare la pacienți, obținute în cadrul activității lor profesionale prin procesul de acumulare, stocare, transmitere, primire ori distrugere a datelor.

64. Informațiile confidențiale pot fi dezvăluite:

- a) cu consimțământul scris al pacientului;
- b) cu consimțământul scris al tutorelui/reprezentantul legal al pacientului, atunci când vârsta pacientului sau starea lui de sănătate nu permite consimțirea directă;
- c) în cazul prevenirii afectării majore sau punerii în pericol a sănătății pacientului, a unei terțe persoane sau a publicului în general;
- d) la cererea organelor de urmărire penală, a procuraturii și instanței judecătorești în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau a cercetării judecătorești;
- e) în alte situații prevăzute de Legea nr.263/2005 privind drepturile și responsabilitățile pacientului.

65. Divulgarea informației private, în cazurile menționate la pct.64, trebuie să se facă cu precauție, fără a aduce prejudicii morale pacientului, cu maxim respect pentru demnitatea acestuia.

4.5. SITUAȚIILE DE URGENȚĂ. CALAMITĂȚI NATURALE ȘI SITUAȚII DE FORȚĂ MAJORĂ

66. Lucrătorul medical și farmacistul care se află lângă un pacient rănit sau în pericol au obligația să-i acorde asistență la nivelul posibilităților momentului și locului sau să se asigure că

acesta primește îngrijirile necesare.

67. În caz de pericol de moarte, lucrătorul medical va rămâne lângă pacient atât timp cât este nevoie de ajutorul lui profesional.

68. În caz de situații excepționale, lucrătorul medical și farmacistul vor oferi serviciile lor profesionale imediat ce au luat cunoștință despre eveniment.

69. În caz de forță majoră sau de situații excepționale, lucrătorul medical și farmacistul nu au dreptul să-și abandoneze bolnavii, cu excepția cazului în care autoritatea publică centrală de specialitate permite acest lucru printr-un ordin emis în conformitate cu legea.

4.6. CERCETAREA BIOMEDICALĂ PE SUBIECTI UMANI

70. În studiul pe subiecți umani, binele individului primează asupra binelui societății și al științei.

71. Lucrătorul medical și farmacistul implicați în cercetarea biomedicală (studiu clinic) au datoria de a promova și a proteja viața, sănătatea, intimitatea și demnitatea subiecților umani care participă la cercetare.

72. Lucrătorul medical și farmacistul trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a proteja intimitatea subiecților participând la cercetare, pentru a păstra confidențialitatea informațiilor despre aceștia, minimalizând, pe cât posibil, impactul cercetării asupra integrității lor fizice și psihice.

73. Se interzice orice activitate terapeutică sau experimentală pe om din orgoliu.

74. Subiectul uman poate participa la o cercetare biomedicală (studiu clinic) doar în mod voluntar și numai după ce și-a exprimat consimțământul în scris, iar dacă nu este capabil să-și exprime consimțământul în cunoștință de cauză, după ce reprezentantul său legal și-a dat consimțământul scris, fiind informat despre natura, amploarea, consecințele și riscurile studiului clinic.

75. Subiecții se pot retrage oricând din cercetarea biomedicală (studiu clinic) prin revocarea consimțământului scris, fără prejudicii pentru ei.

76. Refuzul unui pacient de a participa la o cercetare biomedicală (studiu clinic) nu trebuie să influențeze calitatea relației medic-pacient.

77. Forțarea sau inducerea în eroare a subiectului pentru a participa la cercetarea biomedicală (studiu clinic) constituie o gravă încălcare a principiilor eticii medicale și a legislației.

78. Orice cercetare biomedicală (studiu clinic) cu implicare de subiecți umani, bolnavi sau sănătoși, va trebui să fie avizată în mod obligatoriu de către Comitetul Național de Expertiză Etică pentru Studiul Clinic, abilitat cu acest drept.

4.7. REFUZUL DE A ACORDA ASISTENȚĂ MEDICALĂ

79. Lucrătorul medical poate refuza efectuarea unui act medical din motive profesionale temeinice, care pot fi argumentate prin lipsa cunoștințelor suficiente și a calificării specifice în domeniu sau în cazul unor posibilități tehnico-materiale limitate pentru a efectua asistența solicitată, cu excepția cazurilor de urgență vitală.

80. Lucrătorul medical poate refuza să acorde asistență medicală atunci când devine imposibilă stabilirea unui contact terapeutic cu pacientul care manifestă o implicare psihoemoțională negativă. În astfel de cazuri lucrătorul medical va trimite pacientul către un alt lucrător medical, cu calificare similară, pentru acordarea asistenței medicale necesare.

4.8. ATENTAREA LA VIAȚA, INTEGRITATEA FIZICĂ ȘI PSIHICĂ A PACIENTULUI

81. Fiecare lucrător medical și farmacist trebuie să facă tot posibilul pentru a reduce suferința bolnavului incurabil, cu respectarea demnității acestuia.

82. Prin acțiunile lor profesionale, lucrătorul medical și farmacistul nu vor supune pacientul la niciun act interzis de lege, chiar dacă există cererea expresă a pacientului respectiv sau a reprezentantului acestuia.
83. Lucrătorul medical și farmacistul nu vor asista și nu vor îndemna bolnavul la sinucidere sau autovătămări prin sfaturi, recomandări, împrumut de instrumente și alte mijloace, precum și va refuza orice explicație sau ajutor în acest sens.
84. Lucrătorul medical și farmacistul nu vor practica mutilarea pacientului fără documente justificate medical și fără consimțământul informat al acestuia, cu excepția situațiilor de urgență ce implică risc vital.
85. Întreruperea sarcinii poate fi practică doar în cazurile și condițiile prevăzute de lege.
86. Lucrătorul medical are obligația de a informa în detaliu orice donator de organe, țesuturi, sânge despre natura intervenției preconizate și consecințele posibile.

Secțiunea 5. NORMELE DE CONDUITĂ COLEGIALE

87. Lucrătorul medical și farmacistul vor avea un **comportament bazat pe respect, corectitudine și amabilitate** în relațiile cu toți colegii.
88. Blamarea și defăimarea colegilor în prezența pacienților, a personalului sanitar sau al altor persoane, precum și orice expresie sau act capabil să compromită încrederea în medicul curant și autoritatea acestuia constituie o încălcare a regulilor etice și deontologice.
89. Lucrătorul medical și farmacistul vor cere părerea unui coleg sau vor recomanda pacientului consultarea altor colegi în cazul în care consideră că propriile abilități și cunoștințe sunt insuficiente.
90. Dacă propunerea pentru consultare vine din partea pacientului sau a rudelor acestuia, medicul curant este obligat să organizeze consultarea.
91. Medicul care anterior a consultat pacientul, la propunerea acestuia sau a rudelor, în cadrul adresării sau internării curente, nu va examina pacientul din proprie inițiativă, fără aprobarea medicului curant, cu excepția cazurilor de urgență.
92. În cazul în care pacientul este consultat de un grup de specialiști, aceștia se vor retrage pentru a discuta cazul. După ce specialiștii vor ajunge la un consens, medicul curant va comunica bolnavului rezultatul consultării.
93. În cadrul consultului medical comun se va păstra atmosfera de stimă și respect reciproc și se va exclude orice manifestare de superioritate față de medicul curant.
94. Cazul și observațiile critice nu se vor discuta în prezența bolnavului sau a altor persoane străine, chiar dacă este vorba de lucrători medicali sau farmaceutici ce se află în subordine.
95. Dacă în urma consultului de către un grup de specialiști avizul acestora diferă fundamental de cel al medicului curant, pacientul trebuie informat despre acest fapt.
96. Medicul curant este liber să se retragă de la tratament în cazul în care părerea medicilor care au participat la consultare prevalează în opinia pacientului sau a rudelor acestuia.

Secțiunea 6. ERORILE MEDICALE ȘI RISCUL PROFESIONAL

97. Poziția pe care o adoptă lucrătorii medicali și farmaciștii față de eroarea medicală trebuie să aibă drept criteriu esențial **binele pacientului**.
98. Fiecare lucrător medical și farmacist este obligat, din punct de vedere moral, să raporteze specialiștilor din domeniu comiterea unor greșeli (erori) proprii sau depistarea acestora în lucrul colegilor săi, în cazul în care pot fi afectate viața, sănătatea și binele pacientului.

99. Lucrătorul medical și farmacistul trebuie să ia în considerare și să evalueze cele mai mici riscuri prin atitudine prudentă și acuratețe, inclusiv riscurile supuse normării, adică susceptibile de evaluare anticipată, precum și riscurile nesupuse normării, rezultate din situații de urgență.

100. În scopul reducerii erorilor medicale, lucrătorul medical și farmacistul trebuie să acționeze cu prudență, scepticism obiectiv, vigilență și entuziasm moderat, să dea dovadă de scrupulozitate științifică.

Capitolul VII

NORMELE DE CONDUITĂ SPECIFICE ALE ANGAJATULUI NON-MEDICAL

101. În exercitarea funcției pe care o deține, angajatul non-medical al IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie este obligat:

- 1) să aibă un comportament profesionist, precum și să asigure în limita prevederilor legale, transparența administrativă;
- 2) să respecte Constituția, legile țării și să acționeze pentru punerea în aplicare a dispozițiilor legale, în conformitate cu atribuțiile care îi revin, cu respectarea eticii profesionale;
- 3) să apere loial prestigiul instituției de la orice act și fapt care poate produce prejudicii imaginii sau intereselor legale ale instituției;
- 4) să asigure informarea corectă și la timp a cetățenilor asupra chestiunilor de interes public;
- 5) să asigure accesul liber la informație, în conformitate cu legea;
- 6) să respecte termenele prevăzute de lege privind furnizarea informației;
- 7) să respecte limitările accesului la informație, în condițiile legii, în scopul protejării informației confidențiale, a vieții private a persoanelor, precum și să asigure protecția informațiilor deținute față de accesul, modificarea sau distrugerea lor nesancționate;
- 8) să evite și să renunțe la interesele personale ce pot compromite deciziile oficiale, adoptate cu participarea lui, sau să se abțină de la participarea la adoptarea sau executarea unor astfel de decizii, dacă acestea pot fi compromise de interesul lui personal sau de apartenența lui la o anumită organizație;
- 9) să identifice orice conflict de interese.

102. Angajații non-medicali ai IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie trebuie să fie perseverenți, exigenți și să respecte superiorii.

103. Șefii de secții/servicii sunt șefii cărora angajații le sunt subordonați pe linie de serviciu, inclusiv salariații angajați temporar, prin cumul etc. Cel mai apropiat șef direct al subalternului este șeful lui nemijlocit.

104. Șeful de secție/serviciu poartă întreaga răspundere pentru legalitatea ordinului dat, iar angajatul care primește ordinul este obligator și urmează a fi executat necondiționat și să raporteze imediat după executare. În cazul în care angajatul constată că nu poate executa ordinul primit, acesta raportează imediat șefului care l-a dat.

105. Ordinul (dispoziția, indicația) șefului de secție/serviciu este obligator pentru angajat și urmează a fi executat necondiționat, întocmai și la timp, cu excepția cazurilor în care acesta este ilegal. La primirea unui ordin ilegal din partea șefului direct sau nemijlocit, angajatul sesizează conducătorul ierarhic superior. Pentru neîndeplinirea ordinului șefului care s-a dovedit a fi ilegal, colaboratorul nu poartă răspundere și nu poate fi sancționat.

106. Șeful de secție/serviciu, care nu ia măsurile necesare pentru restabilirea ordinii de drept și a disciplinei, poartă răspundere disciplinară.

Capitolul VIII

RESPONSABILITATEA CONDUCĂTORILOR SUBDIVIZIUNILOR

107. Angajații IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie cu funcții de conducere au obligația să **promoveze normele de conduită și să asigure respectarea acestora de către personalul din subordine**, precum și să aibă o conduită ireproșabilă în toate împrejurările. Ei poartă răspundere pentru starea disciplinară și ordinea regulamentară din subdiviziunea pe care o conduce și sunt obligați:

- a) să își îndeplinească atribuțiile de conducător în mod imparțial, în conformitate cu politicile și obiectivele IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie să fie un exemplu demn de urmat pentru salariații din subordine;
- b) să promoveze normele de conduită contribuind la întărirea continuă a disciplinei de serviciu și asigurarea respectării acestora de către salariații din subordine atât în cadrul serviciului, cât și în afara acestuia, servind drept exemplu prin propriul comportament și atitudine;
- c) să dezvolte la subaltern simțul responsabilității și onoarei față de angajații instituției, precum și răspunderii personale pentru îndeplinirea atribuțiilor funcționale;
- d) să asigure egalitatea de șanse și tratament cu privire la dezvoltarea carierei între salariații din subordine;

108. **Monitorizarea, informarea și îndrumarea corectă a angajaților** pentru o activitate etică și de calitate constituie principalele mijloace de punere în aplicare a prevederilor prezentului Cod de către conducerea IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie.

109. Conducătorii subdiviziunilor structurale au responsabilitatea identificării unor instrumente de promovare și monitorizare continuă în rândul angajaților a valorilor și normelor prezentului Cod.

110. Conducătorii subdiviziunilor structurale vor asigura în subdiviziunea subordonată un climat de integritate instituțională, prin aplicarea politicilor anticorupție naționale și sectoriale, precum și a cerințelor specifice de integritate profesională, în special denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare, accidentelor fără urmări negative pentru sănătatea pacientului, situațiilor periculoase (metode nesigure de tratament, aparataje medicale nesigure), evenimentelor extreme care pot afecta serios sănătatea pacientului.

Capitolul IX

RESPONSABILITĂȚI ȘI SANCTIUNI

Secțiunea 1. RĂSPUNDEREA ANGAJATULUI

111. Angajatul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie pentru încălcarea prevederilor prezentului Cod, poartă **răspundere disciplinară, civilă, contravențională sau penală** în condițiile legii.

112. Încălcărilor dispozițiilor prezentului Cod de conduită și etică răspundere disciplinară a personalului IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie în condițiile legii. Poate constitui abatere disciplinară în condițiile legislației muncii, dar nu se rezumă la următoarele fapte:

- întârzierea sistematică în efectuarea lucrărilor;
- neglijența repetată în rezolvarea lucrărilor;
- **absențe nemotivate** de la serviciu;
- **nerespectarea** în mod repetat a **programului de muncă**;
- intervențiile sau stăruințele pentru soluționarea unor cereri în afara cadrului legal;
- **nerespectarea secretului profesional** sau a confidențialității lucrărilor cu acest caracter;
- manifestări care aduc **atingere prestigiului** Spitalul Clinic de Psihiatrie;
- desfășurarea în timpul programului de lucru a unor activități cu caracter politic;
- **refuzul de a îndeplini atribuțiile de serviciu**;
- încălcarea prevederilor legale referitoare la îndatoriri, incompatibilități, **conflicte de interese** și interdicții stabilite prin lege;
- încălcarea altor obligații prevăzute de prezentul cod.

113. Angajații IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie poartă răspundere civilă potrivit legii în cazurile în care, prin faptele săvârșite cu încălcarea normelor de conduită profesională, creează prejudicii instituției, persoanelor fizice sau juridice.

114. Orice persoană poate pretinde angajaților IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie respectarea acestor norme de conduită în raporturile sale cu acestea.

115. Respectarea prevederilor prezentului Cod de conduită de către angajații IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie este monitorizată prin examinarea informațiilor referitoare la încălcarea obligațiilor profesionale, a disciplinei de serviciu sau a conduitei etico-profesionale.

Secțiunea 2. SANCTIUNI

116. Angajații care încalcă prevederile prezentului Cod, precum și prevederile altor acte normative răspund disciplinar.

117. În funcție de gradul de încălcare a normelor, pot fi aplicate următoarele sancțiuni:

- 1) avertisment;
- 2) mustrarea;
- 3) mustrarea aspră;
- 4) concediere.

118. Sancțiunile disciplinare se aplică de către angajator, în condițiile și cu respectarea procedurii prevăzute de Codul muncii al Republicii Moldova. În cazurile ce vizează aspect de etică și deontologie profesională, Comitetul de bioetică și deontologie poate examina cazul și formula recomandări, în limitele componentelor stabilite prin regulamentul său.

119. Conducătorii subdiviziunilor structurale și ai IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie au obligația de a pune la dispoziția persoanelor cu atribuții de investigare a abaterii disciplinare actele solicitate, precum și orice alte date și informații necesare soluționării cazului.

120. Răspunderea disciplinară a lucrătorului medical sau a farmacistului nu exclude răspunderea penală, contravențională, civilă sau materială a acestuia.

Capitolul X

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

121. Prezentul Cod intră în vigoare la data aprobării de către Directorul instituției.

CODUL DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE AL ANGAJATULUI

122. Prevederile prezentului Cod sunt obligatorii pentru toți angajații instituției.

123. Pentru situațiile nereglementate de prezentul Cod se vor adopta decizii în conformitate cu prevederile cadrului normativ în vigoare, cu respectarea principiilor legașității, transparenței, proporționalității și responsabilității.

124. În cazul modificării cadrului normativ relevant în domeniu și domenii conexe, prezentul Cod se va revizui în mod corespunzător.